

KÖYDENVETOA MAAHANMUUTON SUUNTAVIIVOISTA – TALOUS VAI SOLIDAARISUUS PERHEENYHDISTÄMISEN PERUSTEENA?

Ajankohtaista keskustelua kaavailuista lainsäädäntömuutoksista.

JAANA PALANDER
Yliopisto-opettaja | Itä-Suomen yliopisto

Ulkomaalaislainsäädäntöä on tiukennettu viime vuosina varsinkin kansainvälistä suojelua saavien osalta niin, että on perusteltua puhua kansainvälisen suojelun heikentymisestä. Tämä käänne näkyy myös perheen-yhdistämisäädännössä, jota tiukennettiin vuonna 2016. Tutkijat ja aktivistit ovat kiinnittäneet huomiota tiukennusten vaikutuksiin niin hyvinvoinnin, kotoutumisen kuin yhteiskuntaan kuulumisen näkökulmasta. Joihinkin epäkohtiin onkin lainsäädännöstä vastaavassa sisäministeriössä haluttu muutosta, mutta lakiehdotuksen käsittely on venynyt ja kohdannut vastustusta. Tässä kirjoituksessa teen katsauksen perheen-yhdistämiseen kaavailtuihin lainsäädäntömuutoksiin ja niistä eduskunnassa käytyyn keskusteluun. Alun perin muutosten tarkoitus oli poistaa toimeentuloedellytys kaikilta kansainvälistä suojelua saavilta, mutta välikysymys säikäytti hallituksen. Nyt ehdotetaan helpotusta vain alaikäisten perheen-yhdistämisen edellytyksiin. Toteutuessaan nämäkään muutokset eivät kuitenkaan tule auttamaan kaikkia alaikäisenä tulevia tai tulleita turvapaikanhakijoita. Monen perheenjäsenet tarvitsevat apua ja jopa kansainvälistä suojelua, mutta lailliset keinot perheen yhteen saattamiseksi ovat kiven takana. Yleisesti ottaen perheen-yhdistämisen käyttäminen kansainvälisen suojelun saamisen strategiana on vaikeutunut eikä lainsäätäjällä tunnu olevan halua edistää humanitaarista maahanmuuttoa. Tämän kirjoituksen tarkoituksena on osallistua aiheesta käytyyn keskusteluun ja tuoda siihen uusia avauksia.

Vuonna 2016 tehtyjen perheen-yhdistämisen tiukennusten jälkeen useat tutkijat (Sormunen 2017; Palander ym. 2019; Pirjatanniemi ym. 2021) ja aktiiviset kansalaiset ovat vaatineet tiukennusten ja toimeentulo vaatimuksen peruuttamista kansainvälistä suojelua saavilta ja erityisesti lapsilta. Tämä vaatimus on myös esitetty eduskunnassa (EK 45/2018 vp – K 6/2018 vp) ja tavoite kirjattiin pääministeri Marinin hallitusohjelmaan (2019). Lainsäädäntömuutoksen valmistelu on kuitenkin kestänyt pitkään ja kohdannut vastustusta. Hallituksen esityksestä tehtiin luonnos (13082021/TT, myöhemmin HE luonnos 2021) lausuntoerokselle elokuussa 2021. Sen perusteella perussuomalaiset tekivät välikysymyksen hallitukselle. Tämän jälkeen meni vielä vuosi varsinaisen hallituksen esityksen (HE 100/2022 vp) saamisessa eduskunnan esitellyyn syyskuussa 2022, jolloin asiasta käytiin lähetekeskustelu. Tuossa hallituksen esityksessä oli kuitenkin oleellisesti peräännytty aikaisemmista suunnitelmista. Tämän tekstin kirjoittamishetkellä esitys oli käsiteltävänä eduskunnan hallintovalio-kunnassa.

Esitetyt lainsäädäntömuutokset

Alluperäisen suunnitelman mukaan lainsäädäntömuutoksella haluttiin poistaa vuonna 2016 säädetty toimeentulo vaatimus kansainvälistä suojelua saavien perheenjäseniltä. Tällöin pakolaisten ja kiintiöpakolaisten perheen-yhdistämisellä ei olisi toimeentulo vaatimusta, vaikka heidän perheenjäsenensä hakisi oleskelulupaa nykyisenä ehtona olevan kolmen kuukauden jälkeen. Lisäksi toissijaista ja tilapäistä suojelua saaviltakaan ei vaadittaisi enää toimeentuloa ja he saisivat näin realistisemmän mahdollisuuden saavuttaa perheen-yhdistäminen. Esitysluonnoksen tavoitteena oli siis yhtäältä edistää yhdenvertaista perhe-elämän suojaa kansainvälistä suojelua saavien kesken ja toisaalta palauttaa kansainvälistä suojelua saavien erityiskohtelu helpottamalla heidän perheen-yhdistämistään suhteessa moniin ulkomaalaisryhmiin.

Hallituksen esitysluonnoksen julkaisemisen jälkeen lokakuussa 2021 ryhmä kansanedustajia pääasiassa Perussuomalaiset-puolueesta teki hallitukselle välikysymyksen (VK 4/2021 vp). Välikysymyksessä vastustettiin luonnoksessa esitetyjä lainsäädäntöehdotuksia lähinnä taloudellisin argumentein: "Hallitus on helpottamassa Suomelle haitallista ja taloudelle merkittäviä lisäkustannuksia aiheuttavaa maahanmuuttoa". Perussuomalaiset eivät halua tukea pysyvää humanitaarista maahanmuuttoa ja näkevät perheen-yhdistämisen helpottamisen vetovoimatekijänä kansainvälistä suojelua hakeville. Välikysymyksessä ollaan huolissaan "hallitsemattoman humanitaarisen maahanmuuton" lisääntymisestä, vaikka perheen-yhdistäminen on itse asiassa hallittu ja kontrolloitu keino antaa turvaa myös kansainvälistä suojelua saavien perheenjäsenille.

Välikysymyksen seurauksena nykyisessä lakiehdotuksessa on luovuttu toimeentuloedellytyksen poistamisesta yleisesti kansainvälistä ja tilapäistä suojelua saavien kohdalla ja rajattu perheen-yhdistämisen helpottaminen vain alaikäisiin kansainvälistä ja tilapäistä suojelua saaviin. Tässä yhteydessä on hallituksen esityksessä voimakkaasti vedottu lapsen edun ensisijaisuuteen kansainvälisyyden velvoitteena. Alaikäisenä tulleen turvapaikanhakijoiden joukossa on kuitenkin paljon muun kuin kansainvälisen suojelustatuksen saaneita. Suuri osa on saanut oleskeluluvan yksilöllisestä inhimillisestä syystä (UlkL 52 §). Heidänkin etunsa tulisi ottaa huomioon, jos he ovat alaikäisiä. Lainsäätäjä on kuitenkin tässä hankkeessa keskittynyt vain kansainvälistä ja tilapäistä suojelua saavien toimeentulo vaatimukseen.

Toinen lainsäädäntöhankkeessa valmisteltavana ollut ja nykyisessäkin lakiehdotuksessa mu-

kana pysynyt muutosehdotus sitä vastoin koskee yhdenvertaisesti kaikkia alaikäisiä. Kyse on alaikäisyysvaatimuksesta ja sen määrittämishetkestä oleskelulupia haettaessa (UUKL 38 §). Nykyisessä laissa muiden kuin alaikäisenä saapuneiden kansainvälistä suojelua saaneiden kohdalla (johtuen aikaisemmasta EU-tuomioistuimen päätöksestä) alaikäisyys määrittyy oleskeluluvan ratkaisuhetken perusteella. Tämä koskee niin alaikäisiä perheenkokoajia kuin oleskelulupaa hakevia perheenjäseniä. Alaikäisyys on oleellinen seikka määrittäessä, kuka on perheenjäsen ja kuka muu omainen. EU-tuomioistuimen uudempi ratkaisu edellyttää, että myös alaikäisten oleskelulupaa hakevien perheenjäsenten kohdalla määrittävä ajankohta olisi hakemuksen vireillepano. Yhdenvertaisuusperiaatetta kunnioittaen lainvalmistelija ehdottaa 38 pykälää muutettavaksi niin, että alaikäisyys määrittyisi kaikissa tilanteissa hakemuksen vireillepanohetken mukaan. Kansainvälistä suojelua saavien kohdalla alaikäisyys määrittyisi kuitenkin edelleen turvapaikkahakemuksen jättämishetken perusteella.

Käsitteily eduskunnassa

Lähetekeskustelu eduskunnassa käytiin syyskuun alussa 2022 ja keskustelulle oli varattu aikaa 30 minuuttia. Yleisesti ottaen keskustelussa ei pureuduttu yksityiskohtiin ja erityisesti alaikäisyysvaatimukseen liittyvästä muutoksesta ei juurikaan keskusteltu. Keskustelua sitä vastoin pyrittiin viemään toisiin aiheisiin. Puheenvuorojen perusteella hallituspuolueet olivat alkuperäisen esitysluonnoksen kannalla ja pitivät lopullista hallituksen esitystä ehdottoman tärkeänä toteuttaa ihmis- ja perusoikeuksien turvaamiseksi. Oppositio puolestaan esitettiin, että edes tyypistetty hallituksen esitys ei olisi Suomen etujen mukainen. Uhkana nähtiin maahanmuuton ja erityisesti niin kutsutun haitallisen maahanmuuton lisääntyminen. Seuraavaksi kokoon yhteen joitain keskeisiä teemoja keskustelusta ja kommentoin esitettyjä argumentteja.

Keskustelussa viitattiin siihen, että perheenyhdistäminen on suurin oleskelulupien myöntökategoria ja jo siksi sitä tulisi rajoittaa. Rajoittamista perusteltiin erityisesti sillä, että kyseessä oleva perheenyhdistämisen helpotus houkuttelee maahan "haitallista" ja "heikkotasoisia" maahanmuuttoa. Oletuksena näiden puheenvuorojen taustalla on, että kansainvälistä suojelua saavien perheenyhdistämisen helpottamisesta koituisi Suomelle haitallisia taloudellisia vaikutuksia. Varsinaista tutkimustai tilastotietoa tällaisesta ei kuitenkaan esitetty ja näkemys liitettiin lähinnä henkilökohtaisiin negatiivisiin kokemuksiin maahanmuuttajataustaisista

nuorista. Myös nuorten pahoinvoinnin ja perheenyhdistämisen helpottamisen välinen yhteys jäi avoimeksi. Maahantulijoiden määristä keskusteltaessa tavoitteena onkin yleensä toteuttaa pelotepolitiikkaa, jolla halutaan ennakoivasti vaikuttaa maahan pyrkivien turvapaikanhakijoiden määrään. Maassa jo olevat nuoret maahanmuuttajat ovat sijaiskärsijöitä, joiden tulevaisuus ja hyvinvointi jäävät toissijaisiksi.

Keskustelussa hakemusmäärien lisääntymisestä viitattiin Maahanmuuttoviraston (Migri) oleskelulupatilastoihin. Oppositio painotti Migrin arviota hakemusmäärien kasvusta. Aikaisemmassa luonnoksessa kasvun arvioitiin olevan noin kaksisataa vuodessa, joka on toimeentulo vaatimuksen perusteella hylättävien hakemusten arvioitu määrä (HE luonnos 2021, 23). Omassa vastauspuheenvuorossaan sisäministeri Mikkonen huomautti tuon luvun koskevan kaikkia kansainvälistä suojelua saavia hakijoita, mutta kyseisen lakiehdotuksen kohdalla kyse oli vain alaikäisistä. Hänen mukaansa lainmuutoksella ei olisi vaikutuksia hakijamääriin, koska nykyisen (perus- ja ihmisoikeusmyönteisen) ratkaisukäytännön mukaan alaikäisten kohdalla yleensä poiketaan toimeentuloedellytyksestä. Näiden argumenttien taustalla on oletus, että kaikki perheenyhdistämistä haluavat sitä myös aina hakisivat. Tämä tuskin on kuitenkaan totta, koska hakijat ovat usein tietoisia toimeentuloedellytyksestä eivätkä siksi aloita hakuprosessia.

Maahanmuuton määrän ja laadun lisäksi keskusteluun nousi myös yksin turvapaikkaa hakevien lasten ilmiöön liittyvä vanhempien moitittavuus. Esitystä vastustavissa puheissa viitattiin niin sanottuun "ankkurilapsi-ilmiöön" ja nähtiin moitittavana se, että vanhemmat lähettävät alaikäisen lapsen vaaralliselle matkalle. Tällainen toiminta nähtiin vastuuttomana eikä sitä haluttaisi lisätä helpottamalla alaikäisten perheenyhdistämistä. Yhdessä puheenvuorossa todettiin, että suomalaisen käytännön mukaan tällä tavalla toimivat vanhemmat olisivat epäkelvoja huoltajiksi ja että mainitusta toiminnasta seuraisi lapsen huostaanotto. Myös alkuperäisestä hallituksen esityksen luonnoksesta on luettavissa, että vanhempien toimintaa pidetään moitittavana, mutta että lapsi ei olisi vastuussa vanhempiensa toimista ja lapsen etu olisi päätöksenteossa keskeisintä (HE luonnos 2021, 23). Esitystä puoltavissa puheissa tähän ei vastattu, vaan lähinnä yleisesti viitattiin ihmisoikeusvelvoitteisiin ja lapsen edun ensisijaisuuteen. Olisi tärkeää myös tuoda esille esimerkiksi pitkittyneen turvapaikanhaun realiteetit ja ne olosuhteet, joissa pakoon lähteneet ja palaamaan kykenemättömät ihmiset konfliktien lähialueilla elävät. Vanhempien ratkaisujen moralisoiminen suomalaisen yhteiskunnan

“Vaikka suoje luasemien erilaiselle kohtelulle ei ole oikeudellista estettä, yhdenvertaisuutta on pidettävä tavoiteltavana asiantilana yksilöiden näkökulmasta mutta myös esimerkiksi myönnetystä suoje luasemasta tehtyjen valitusten minimoimiseksi” (HE luonnos 2021, 24). Eduskunnalle annetussa hallituksen esityksessä tästä tavoitteesta oli kuitenkin luovuttu, joten toissijaista ja tilapäistä suoje luua saavat ovat jatkossakin eriarvoisessa asemassa pakolaisiin nähden.

Kuva: Adobe Stock

mittapuulla ei ole reilua. Keskustelua voisi käydä myös siitä, miksi matkat turvan ja tulevaisuuden hakemiseksi ovat niin vaikeita ja vaarallisia.

Hallituksen esityksen pääasiallisena tavoitteena on edistää perus- ja ihmisoikeuksia kuten perhe-elämän suojaa ja lapsen etua. Ihmisoikeusmyönteinen ja ihmisoikeuksia edistävä lainsäädäntö voi olla sisällöllisesti tietyt standardit ja/tai yhdenvertaisuusvaatimuksen täyttävää. Ihmisoikeussäännöt perheenyhdistämisen suojaamiseksi ovat varsin heikot ja yhdenvertaisuus on jopa niitä vahvempi oikeus. Hallituksen esityksen luonnos ottikin vahvasti kantaa eri suoje lusetatuksilla olevien yhdenvertaisuuden puolesta. Tekstissä todetaan: “Vaikka suoje luasemien erilaiselle kohtelulle ei ole oikeudellista estettä, yhdenvertaisuutta on pidettävä tavoiteltavana asiantilana yksilöiden näkökulmasta mutta myös esimerkiksi myönnetystä suoje luasemasta tehtyjen valitusten minimoimiseksi” (HE luonnos 2021, 24). Eduskunnalle annetussa hallituksen esityksessä tästä tavoitteesta oli kuitenkin luovuttu, joten toissijaista ja tilapäistä suoje luua saavat ovat jatkossakin eriarvoisessa asemassa pakolaisiin nähden.

Lähetekeskustelussakaan ei enää tähän suoje lukategorioiden erilaiseen kohteluun palattu, vaan esityksen vastustajat lähinnä loivat vastakkainasettelua suomalaisten vähäosaisten ja kansainvälistä suoje luua saavien välille. Puheissa ukrainalaisille oltiin kuitenkin valmiita antamaan parempi asema, mikä sinänsä ei näy tässä lakiehdotuksessa. Tilapäistä suoje luua saaville on laissa toimeentulo vaatimus eikä sitä ehdotettu poistettavaksi. Lainsäädäntö on ristiriidassa tilapäisen suoje lun direktiivin kanssa, koska direktiivissä ei ole mahdollista asettaa perheenyhdistämiselle toimeentulo rajaa. Toimeentulo vaatimuksella ei ainakaan ukrainalaisia koskevan hallinnollisen nykykäytännön mukaan ole kuitenkaan merkitystä, koska ukrainalaiset ja heidän perheenjäsenensä saavat tilapäisen suoje lun statuksen, kunhan vain saapuvat Suomeen (perustuu EU:n tilapäisen suoje lun direktiivin aktiiviseen).

Lainvalmistelija ei siis näe, että eri suoje luaseman omaavien ulkomaalaisten erilaiselle kohtelulle olisi oikeudellisia esteitä. Tilapäisen suoje lun direktiivi kuvastaa ja toteuttaa aikaisemmin vahvempaa pidettyä kansainvälistä suoje luua saavien erityiskohtelua ja perheen yhtenäisyyden periaatetta. Taloudelliset argumentit eivät yleensä ole olleet riittäviä perusteita perus- ja ihmisoikeuksien ytimeen kajohtaessa. Lisäksi ei ole ollenkaan selvää, etteikö Euroopan ihmisoikeustuomioistuin voisi todeta pakolaisten ja muiden kansainvälistä suoje luua saavien erilaista kohtelua syrjiväksi ja näin ollen ihmisoikeuksien vastaiseksi (Costello ym.

2017). On myös oikeudellisesti oleellista huomata, että aikaisempaa kansainvälistä suojelua saavien perheen yhdistämistä rajoittavaa ja toimeentulo-vaatimuksen asettavaa lakia vuodelta 2016 perusteltiin kotoutumisen edistämiseksi. Nyt kuitenkin samalla perusteella halutaan helpottaa perheen yhdistämistä ja tällä kertaa väitteiden pohjaksi on myös löytynyt tutkimustietoa (mm. Rask ym. 2016; Sorsa 2020) (HE 100/2022 vp, 20–21). Myös lähetekeskustelussa mainittiin nopean perheen yhdistämisen edistävän kotoutumista.

Kädenvääntöä maahanmuuttopolitiikan periaatteista ja suuntaviivoista

Olen yllä puuttunut muutamiin yksityiskohtiin, jotka vaikuttavat olevan ristiriitaisia käsiteltävänä olevan lainsäädännön valmistelussa. Yksityiskohdilla ja faktantarkistuksella ei kuitenkaan ole merkitystä, jos perimmäinen kysymys loppujen lopuksi on maahanmuuttopolitiikan laajemmista suuntaviivoista. Eri osapuolilla tuntuu olevan täysin erisuuntaiset tavoitteet: Lainsäädännön vastustajat haluavat vähentää humanitaarista maahanmuuttoa ylipäättään, jopa ihmisoikeuksien kustannuksella. Kannattajat puolestaan tarroutuvat ihmisoikeuksiin kuin viimeiseen oljenkorpeen puolustaessaan humanitaarisen maahanmuuton oikeutusta. Vaikuttaa siltä, että vuonna 2016 tehty muutos kansainvälistä suojelua saavien perheen yhdistämisen vaikeuttamiseksi toimeentulo vaatimuksen kautta tulee pysymään, vaikka alaikäisille suotaisiin poikkeus. Kansainvälisen oikeuden ja ihmisoikeuksien mukaista kansainvälistä suojelua saavien erityiskohtelun periaatetta on näin rajoitettu oleellisesti. Perheen yhdistäminen ei enää ole oleellinen osa kansainvälisen suojelun järjestelmää ja perheen yhtenäisyyden periaate on sivuutettu.

Vaikka tässä lainsäädäntöhankkeessa keskiössä on humanitaarinen maahanmuutto, voisi tätä teemaa pyrkiä tarkastelemaan myös laajemmin, kuten esimerkiksi työmarkkinoiden, väestökehityksen ja väestösuhteiden näkökulmista. Jos humanitaariset ja kansainvälisen solidaarisuuden argumentit eivät ole vahvoilla, tulisi politiikassa ja tutkimuksessa myös selvittää kansallisen edun lähtökohdista, millaista työvoimaa Suomi tarvitsee, tarvitaanko maahanmuuttoa ja miten nämä kaksi seikkaa liittyvät toisiinsa. Jos talouspolitiikassa todetaan tarvittavan tekijöitä monen tasoihin työtehtäviin ja vedotaan maahanmuuton lisäämisen puolesta, on epäuskottavaa perustella perheen yhdistämisen rajoittamista valtion taloudellisen edun suojelemisella. Lisäksi voisi tarkastella sitä, miten hyödynetään Suomessa jo olevien potentiaalia sekä edistää osallisuutta ja hyvinvointia, jotta he myös jäisivät

Helpottamalla perheen yhdistämistä nopeutetaan kotoutumista ja vapautetaan potentiaalia, kun yksilöt voivat keskittyä opintoihin ja työskentelyyn yhteiskunnan tasavertaisina jäseninä.

Humanitaarisen maahanmuuton ylläpitämisen ja Suomen kansallisen edun edistämisen ei tarvitse olla vastakkaisia tavoitteita.

Kuva: Adobe Stock

Suomeen. Väitän, että perheen yhdistäminen liittyy edellä mainittuihin seikkoihin. Helpottamalla perheen yhdistämistä nopeutetaan kotoutumista ja vapautetaan potentiaalia, kun yksilöt voivat keskittyä opintoihin ja työskentelyyn yhteiskunnan tasavertaisina jäseninä. Humanitaarisen maahanmuuton ylläpitämisen ja Suomen kansallisen edun edistämisen ei tarvitse olla vastakkaisia tavoitteita.

Lähteet

- Costello, Cathryn, Kees Groenendijk & Louise Halleskov Storgaard (toim.) (2017). *Realising the right to family reunification of refugees in Europe*. Issue paper published by the Council of Europe Commissioner for Human Rights. Saatavilla: <https://rm.coe.int/prems-052917-gbr-1700-realising-refugees-160x240-web/1680724ba0>. Luettu 18.10.2022.
- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 100/2022 vp). Saatavilla: HE 100/2022 vp (eduskunta.fi). Luettu 18.10.2022.
- Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamiseksi (13082021/TT). Saatavilla: <https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM023:00/2020>. Luettu 18.10.2022.
- Lähetekeskustelu, hallituksen esitys 100/2022 vp. Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2022 vp. Eduskunnan täysistunto 6.9.2022.
- Osaalistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 2019. Saatavilla: Hallitusohjelma (valtioneuvosto.fi). Luettu 18.10.2022.
- Palander, Jaana, Johanna Hiitola, Johanna Leinonen, Milka Sormunen & Saara Pellander (2019). Ihmisoikeusminimalismi ja poliittinen tahto erottaa perheitä. *Politiikasta*, 11.3.2019. Saatavilla: <https://politiikasta.fi/ihmisoikeusminimalismi-ja-poliittinen-tahto-erottaa-perheita>. Luettu 18.10.2022.
- Pirjatanniemi, Elina, Inka Lilja, Maija Helminen, Kristiina Vainio, Outi Lepola & Anne Alvesalo-Kuusi (2021). *Ulkomaalaislain ja sen soveltamiskäytännön muutosten yhteisvaikutukset kansainvälistä suojelua hakaneiden ja saaneiden asemaan*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:10.
- Rask, Shadia, Anna-Marie Paavonen, Eero Lilja, Päiviikki Koponen, Jaana Suvisaari, Tapio Halla, Seppo Koskinen & Anu Castañeda (2016). Primääriperheestä erossaolo on yhteydessä somalialais- ja kurditaustaisten maahanmuuttaja-aikuisten hyvinvointiin ja kotoutumiseen Suomessa. *Yhteiskuntapolitiikka*, 81 (3), 273–287.
- Sormunen, Milka (2017). Ulkomaalaislain muutokset lasten perus- ja ihmisoikeuksien näkökulmasta. *Lakimies*, 3–4/2017, 387–408.
- Sorsa, Tiia (toim.) (2020). *Kestävän väestökehityksen Suomi*. Väestöliiton väestöpoliittinen raportti 2020. Väestöliitto.
- Välikysymys maahanmuuttopolitiikasta ja taloudesta (VK 4/2021 vp). Saatavilla: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kysymys/Sivut/VK_4+2021.aspx. Luettu 18.10.2022.

